

6 Voortgangsnotitie

Vergadering:	Forum Standaardisatie woensdag 8 februari 2023
Agendapunt:	6
Documentnummer:	FS-20230208.6-Voortgangsnotitie
Aan:	Forum Standaardisatie
Van:	Bureau Forum Standaardisatie
Datum:	Woensdag 8 februari 2023
Versie:	1.0
Bijlagen:	Geen
Opsteller:	Annemieke Toersen Hans Laagland (meelezen)
Rechten:	CC0 publieke domein verklaring

Samenvatting

Ter kennisname

- A. Update Eenduidige digitale dienstverlening
- B. Update Levensgebeurtenis "van werkloosheid naar werk" en semantiek
- C. Internationaal
- D. Forum Standaardisatie en Cloud
- E. Professionaliseren Informatiehuishouding
- F. Verkenning Identity Management
- G. Communicatie
- H. Overzicht columns Larissa Zegveld in iBestuur

Ter kennisname

Ad A. Update Eenduidige digitale dienstverlening

[Geen bijlage]

Gebruiker Centraal maakt samen met BZK een beleidsnota op voor de inzet van NL Design Systems, inclusief structurele financiering om NL Design Systems tot een standaard manier van werken in te regelen. [Gemeente Den Haag](#) bouwt haar website volgens deze methodiek en kleine gemeenten kunnen hier hun voordeel mee doen.

Het punt van de (slecht) herkenbare overheid is behandeld in het OBDO van 10 februari 2022. Er lopen drie oplossingsrichtingen:

1. Register Internetdomeinen Overheid (RIO).
2. CIO-Rijk heeft een onderzoek uit laten voeren naar de technische impact van de invoering van 1 overheids-sub-domeinnaam extensie bij websites (verschillende invoeringsscenario's). CIO-Rijk heeft de ambitie deze via de Interdepartementale Commissie Bedrijfsvoering Rijk ([ICBR](#)) verder te brengen. De StasS heeft 9 mei 2022 BZK opdracht gegeven hier een transitieplan voor te maken.
3. Update van het Internetdomeinbeleid.

Op 9 mei 2022 is het dossier met de StasBZK besproken. De volgende stap is het opstellen van een concept transitieplan.

Op 7 november heeft Larissa Zegveld het dossier besproken met een aantal bestuurders uit de Manifestgroep. Daar is afgesproken dat het onderwerp wordt geagendeerd in de CIO-werkgroep van de Manifestpartijen.

Op 7 december is het dossier opnieuw met de StasBZK besproken in een verdiepingssessie.

Ad B. Update levensgebeurtenis "van werkloosheid naar werk" en semantiek

[Geen bijlage]

Vanuit het [rapport "Werk aan uitvoering fase II" naar de Tweede Kamer](#) wordt het handelingsperspectief 'toekomstbestendige dienstverlening' uitgewerkt door bestuurders Sibma (SVB), Van Hout (gemeente Nijmegen) en Den Hollander (BZK). De ervaringen en thema's uit het werkplan van Forum Standaardisatie worden meegenomen in de inspiratiegroep om te komen tot maatwerk voor dienstverleningsprincipes. Er vinden verkennende gesprekken plaats om semantische standaardisatie aan dit thema te koppelen.

Ad C. Internationaal

[Geen bijlage]

High Level Forum

De Europese Commissie heeft de samenstelling van het [High Level Forum on Standardisation](#) gepubliceerd. Op vrijdag 20 januari had het High Level Forum de eerste formele bijeenkomst. Het High Level Forum gaat de Europese Commissie op beleidsniveau adviseren over Europese standaardisatie en beperkt zich daarbij niet tot ICT.

Het 'High Level Forum on European Standardisation' bestaat uit vertegenwoordiging van:

- De lidstaten
- De drie Europese standaardisatieorganisaties CEN, CENELEC en ETSI
- De European Trade Union Confederation
- Handelsorganisaties, zowel algemeen als sectoraal
- Belangenorganisaties voor consumenten
- Academia (1 vertegenwoordiger, TU/e)

De Directeur-Generaal Economie en Digitalisering van minEZK vertegenwoordigt Nederland als lidstaat in het High Level Forum. De Technische Universiteit Eindhoven (TU/e) zit als enige academische instelling in het High Level Forum. Rudi Bekkers neemt namens de TU/e aan de bijeenkomsten van het High Level Forum deel.

Het High Level Forum heeft op dit moment nog 10 van de 60 zetels onbezet. Deze kunnen in de toekomst nog worden ingevuld en bieden daarnaast de mogelijkheid voor ad-hoc vertegenwoordiging voor specifieke thema's.

Multi Stakeholder Platform on ICT Standardisation

De volgende bijeenkomst van het Multi Stakeholder Platform (MSP) on ICT Standardisation vindt plaats op 2 maart 2023. Het mandaat van het 'Multi Stakeholder Platform (MSP) on ICT Standardisation' loopt in mei 2023 af. Formeel is er nog niets bekend over de toekomst van het MSP, maar het lijkt erop dat de Europese Commissie zal instemmen met een rol van het MSP als adviesgroep aan het High Level Forum. Mocht de Europese Commissie het MSP in mei opheffen, dan dringt zich direct de vraag op wie het 'Rolling Plan on ICT Standardisation' ieder jaar gaat actualiseren.

Onderzoek naar internationale standaardisatieontwikkelingen

Het Forum Standaardisatie besloot op de vergadering van 29 september 2021 een Sponsorgroep Internationaal in te stellen en een tweejaarlijks onderzoek uit te voeren naar internationale boven-sectorale standaardisatieontwikkelingen. In de vergaderingen van 28 september en 7 december 2022 besprak het Forum Standaardisatie de onderzoeksvragen die dit onderzoek moeten sturen.

De Sponsorgroep Internationaal formuleert met ondersteuning van Bureau Forum Standaardisatie een opdrachtbeschrijving en zet deze in het eerste kwartaal van 2023 extern uit. Rekening houdend met de doorlooptijd van een aanbesteding, verwachten wij dat het onderzoek in de tweede helft van het jaar wordt uitgevoerd.

Ad D. Forum Standaardisatie en Cloud

[Geen bijlage]

Op 1 december 2022 kwam een aantal Forumleden met vertegenwoordigers van minBZK en minEZK bij elkaar om inzichten uit te wisselen over de standaardisatiebehoeften voor Cloud. Daarbij stond de vraag centraal of er een rol voor het Forum Standaardisatie ligt.

Uit de discussie kwam naar voren dat er mogelijk een rol ligt voor het Forum Standaardisatie als *behoeftesteller*. Zo kan het Forum helpen te bepalen welke bestaande open standaarden een (verplichte) status moeten krijgen en welke behoefte er bestaat voor de ontwikkeling van nog niet bestaande standaarden of profielen.

Daarnaast kan het Forum helpen een *community* te bouwen die de overheid helpt om effectiever aan te sluiten bij Europese initiatieven en om kennis te delen over veilige implementatie van Cloud diensten. Ook kwam de vraag naar voren of de overheid meer betrokken moet zijn bij de *voortrajecten* van de Europese en internationale standaardisatie op het gebied van Cloud.

Op maandag 13 februari 2023 komt de groep opnieuw bijeen. Dan bespreken wij of er behoefte is aan een onderzoek naar open standaarden voor Cloud, of het Forum Standaardisatie concrete initiatieven kan nemen als behoeftesteller en verbinder, en of wij acties zien die buiten de scope van het Forum Standaardisatie liggen maar wel door het MIDO opgepikt zouden moeten worden. Als er uit deze sessie punten ter bespreking of besluitvorming voortkomen, dan worden deze in april aan het Forum Standaardisatie voorgelegd.

Ad E. Professionaliseren Informatiehuishouding

[Geen bijlage]

Voortgang professionaliseren informatiehuishouding: registraties open standaarden (meer toegang en openbaarheid)

Bureau Forum Standaardisatie professionaliseert de eigen informatiehuishouding van de registraties van standaarden ([Lijst Open Standaarden](#)). Dit maakt het onder andere mogelijk voor andere organisaties om de registraties van de standaarden geautomatiseerd te hergebruiken in hun eigen informatievoorziening. Dit draagt bij aan meer toegang en openbaarheid en het stimuleert de adoptie van standaarden. De eerste oplevering is begin februari.

Bureau Forum Standaardisatie en Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA) trekken in dit traject samen op.

De nieuwe inrichting van de informatiehuishouding verhoogt de kwaliteit van de registraties via duurzaam beheer ervan volgens principes van records management. Daarnaast zorgt deze oplossing ervoor dat de registraties (machine-leesbaar) beschikbaar zijn voor hergebruik als open data volgens linked data principes. Dit draagt bij aan stimuleren van adoptie van standaarden: andere partijen kunnen hun eigen informatie over standaarden verrijken met de gegevens van Forum Standaardisatie. Zo wordt de informatie over open standaarden van het Forum Standaardisatie beter zichtbaar.

Presentatie in NORA Gebruikersraad nieuwe aanpak registraties open standaarden

Het Bureau Forum Standaardisatie (BFS) hield op 7 februari een presentatie voor de Gebruikersraad van Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA) over de nieuwe aanpak van het Bureau om de registraties van de standaarden ([Lijst Open Standaarden](#)) te beheren en beschikbaar te stellen voor hergebruik via linked data principes. Bureau en NORA trekken in dit traject samen op. Daarnaast is op de presentatie de samenwerking tussen Bureau en NORA over [NORA-thema 'standaarden'](#) nader toegelicht.

Ad F. Verkenning Identity Management

[Geen bijlage]

In de decembervergadering 2021 van het Forum presenteerde Cor Franke namens de sponsorgroep Identity Management een voorstel voor het opstellen van een handreiking (zie [presentatie en verslag onder 8](#)).

Een actie om tot een dergelijke handreiking te komen was niet opgenomen in het Werkplan Forum Standaardisatie 2022, maar is wel in het Werkplan Forum Standaardisatie 2023 (in de vorm van een verkenning actiepoint 1.3.). Het gaat bij deze handreiking om het adresseren van een aantal vraagstukken, die nadrukkelijk aandacht vragen en die de Wdo (nog) niet adresseert. Zoals het ontstaan van nieuwe identifiers van subjecten en objecten, attributen, 'self sovereign identities', digitale identiteiten en 'digital wallets', eIDAS 2.0 en 'GAIN Digital trust'.

Er wordt, met ruggensteun van een aantal Forumleden in een begeleidingscommissie, een **opdrachtformulering** opgesteld voor het schrijven van een concept handreiking die – met EU Directive Digitale Identiteit als uitgangspunt – aangeeft:

- Welke 'identifiers' voor objecten en subjecten Nederland kent en in welke registraties vastlegging hiervan plaatsvindt;
- Welke standaards een basis bieden voor gebruik van deze 'identifiers' en voor de uitwisseling van gegevens van de betrokken objecten en subjecten;
- Hoe Nederland invloed kan uitoefenen op deze standaards;
- Welke aanvullende afspraken en standaards nodig zijn;

- En of/hoe opname van deze gegevens in 'digital wallets' aan de ontwikkelingen op dat vlak kunnen bijdragen.

Destijds gaf het Forum mee:

1. Dat attributen gekoppeld moeten kunnen worden aan identiteiten in plaats van dat ze "onderdeel moeten zijn van het identiteitsdomein". Samenwerking tussen beide domeinen is heel goed mogelijk en kan een belangrijke sleutel zijn tot succes. Zo is IRMA – een privacy-vriendelijk identiteitsplatform voor zowel authenticatie als ondertekening – een voorbeeld van attribuutmanagement (en niet van identiteitsmanagement);
2. Geef ook aan welke expertise je zoekt voor dit dossier, zodat deze in de verschillende organisaties kan worden gezocht. Neem in ieder geval de collega's van Rijksdienst voor Identiteitsgegevens mee;
3. Het onderwerp kent ook veel strategische elementen waar bestuurders – mits goed aangevlogen – voor te interesseren zijn;
4. Voorkom dat je in een politieke discussie belandt, zoals over zaken die te maken hebben met authenticatie in het persoonlijke domein. De focus van het Forum kan daarom beter liggen op het gebied van objectnummers en zaken als 'digital wallets'.

Na het opstellen van de opdrachtomschrijving zal een partij worden gezocht als penvoerder van de handreiking.

Het vertrek van Joop van Lunteren en Gerard Hartsink is een flinke aderlating voor de sponsorgroep, die nu nog maar uit één persoon bestaat. **Belangstellenden om met Cor Franke deel uit te maken van de sponsorgroep zijn van harte welkom.**

Ad G. Communicatie

[Geen bijlage]

Uitreiking oorkonde PEPPOL BIS

Voorzitter Larissa Zegveld overhandigde op 12 december 2022 aan Roel Crooijmans en Jordan van der Wateren van de Nederlandse Peppolautoriteit (NPa) een [oorkonde](#) voor het opnemen van Peppol BIS in de lijst van aanbevolen standaarden. [Peppol BIS](#) (Business Interoperability Specifications) is dé internationale standaard voor het uitwisselen van elektronische procurementberichten.

Maatschappelijke Coalitie Over Informatie Gesproken (MCOIG)

Via het programma [MCOIG](#) verkennen we hoe het reguliere werk van het Forum meer onder de aandacht kan komen. De coalitie zet zich voluit in voor een (digitale) samenleving waarin de burger centraal staat. Er zijn zeven zorgen op het gebied van de informatierelatie gedefinieerd in een [manifest](#), waarvan drie raakvlakken hebben met het werk van Forum Standaardisatie. Op 13 december vond een fysieke werksessie hiervan plaats met trekkers en ondertekenaars van het manifest.

Ad H. Overzicht columns en podcasts Larissa Zegveld in iBestuur

[Geen bijlage]

[iBestuur online](#) publiceert regelmatig columns van Larissa Zegveld als algemeen directeur van Kennisnet en als voorzitter van het Forum Standaardisatie. Hieronder ziet u een overzicht van haar columns sinds haar aantreden als voorzitter (incl. podcastserie '[Over informatie gesproken](#)', i.h.b. 'Deel 3: De veranderopgave' met gespreksleiding van Larissa Zegveld).

Publicatiedatum	Titel met link
23 juli 2022	Toepassing van IPv6 achter bij de verwachtingen
9 juni 2022	Een verdachte in een rode polo
27 april 2022	Onderwijs in digitale geletterdheid net zo essentieel als taal en rekenen
3 maart 2022	Podcast Over Informatie Gesproken deel 4: De ethische en maatschappelijke implicaties
17 februari 2022	Het kan standaard beter
10 februari 2022	De veranderopgave
20 januari 2022	API's zijn de toekomst, ook voor bestuurders!
23 december	Slagvaardig en innovatief onderwijs iBestuur
23 november	Maatschappelijke coalitie 'Over informatie gesproken'. Doe ook mee! iBestuur
4 november 2021	Coalitievorming, waarom we het samen moeten doen
20 oktober 2021	Wanneer krijgt digitaal onderwijs de veiligheid die het verdient? iBestuur
27 september 2021	Normaal onderwijs is ook digitaal iBestuur
8 september 2021	Digitale samenleving vraagt om nieuwe vaardigheden iBestuur
24 juli 2021	Zet de ramen wijd open
5 april 2021	Niet beter, maar anders
17 maart 2021	Op naar Nederland 2.0
16 maart 2021	Digitale Zaken in een nieuw kabinet
3 maart 2021	Het is tijd voor een open overheid
16 februari 2021	Gekke Henkie
4 februari 2021	Rust roest
1 februari 2021	Samen voor de CoronaMelder
15 januari 2021	CoronaMelder: goed voorbeeld doet volgen (1)
23 december 2020	Gov.nl
23 november 2020	Simpele zaken, grote gevolgen
5 oktober 2020	Shoot the moon
30 september 2020	Nooddraaiboek komt nooit te vroeg
27 juli 2020	Samen is beter
25 juni 2020	Open source by default?

Publicatiedatum	Titel met link
8 juni 2020	Cybercrime in coronatijden
20 mei 2020	Levenslang leren
28 april 2020	Digitaal onderwijs blijft!
14 april 2020	Het juiste doen
1 april 2020	Bericht vanuit 't thuishkantoor
18 maart 2020	Niet overhaasten!
2 maart 2020	Waakzaamheid geboden
17 februari 2020	Lof der Traagheid
27 januari 2020	Precisiebombardement
13 januari 2020	Nieuw ecosysteem
16 december 2019	Is het de minister bekend...
2 december 2019	Regelgeving
11 november 2019	Bouwen mét burgers
11 oktober 2019	Een terug- en vooruitblik op toegankelijkheid
7 oktober 2019	Samen aan de slag voor een inclusieve, toegankelijke overheid
23 september 2019	Meer dan een spiegel
9 september 2019	Veilig wifi voor iedereen
24 juli 2019	Pleister op de wonde
8 juli 2019	Veilige cloud
18 juni 2019	Digiminister
3 juni 2019	Drempelvrij
20 mei 2019	Digital me
29 april 2019	Geen woorden, maar beelden
15 april 2019	@overheid.nl
25 maart 2019	Standaardisatie is een must